Barbora Jeřábková, Předmanželská korespondence Friedricha Ferdinanda Dalberga a Kunigundy Vittinhof-Schellové, bakalářská práce, Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích 2013.

Posudek oponenta bakalářské práce

Předkládaná bakalářská práce se zabývá analýzou milostné korespondence hraběte Dalberga a baronky Vittinhof-Schellové z roku 1846. Jedná se o korpus dopisů z rodinného archivu Dalbergů v MZA Brno. Autorka bohužel podává dosti nejasné informace o tom, co od analýzy očekává. Postupně zde nalezneme příslib „co nejširší charakteristiky", jindy zase „vhled do myšlenkového světa", ve výčtu otázek se pak objevuje požadavek zjištění „nejčastějších témat". Klíč má zajistit opora v metodě historické antropologie, ale nedozvídáme se, v čem má antropologický výzkum dopisů spočívat.

Pozitivem práce je dobře zvládnutá literatura k regionální historii Dačic a Dalbergů. V nástinu historie Osteinů a Dalbergů je již bohužel vidět, že zde autorka ztrácí ze zřetele svůj – byť nejasný cíl. Nedozvídáme se zde nic o filozofickém a literárním významu Karla Theodora Dalberga. Rovněž je politováníhodné, že v literatuře i v popisu metody nebylo přihlédnuto k pracím o dějinách korespondence. Zmiňme hlavně klasickou práci Georga Steinhausena z 19. stol., nebo novější práci Rogera Chartiera a kol. Základní literaturu k tématu jsem citoval v článku v OH 11 (2006). Bezpochyby by této práci pomohlo, kdyby přihlédla k dějinám literatury a k dějinám dopisu jako literárního žánru.

Nejasnosti ohledně vytčení tématu předznamenávají, v čem je hlavní problém této práce. Autorka přistoupila ke studiu dopisů se zřejmou bezradností ohledně toho, co v nich chce zjistit a jaké jsou obvyklé otázky výzkumu soukromé korespondence. Vlastní rozbor dopisů, tedy vlastní téma práce, zabírá pouhých deset stran, kde je stěžejní otázkou, zda se oba korespondenti milovali. Hlavním metodickým vodítkem je pak srovnávání s dopisy Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkovic, které vydal kolega Pavel Marek. Srovnávání s Lobkovicovou korespondencí se mi jeví jako nesmyslné. Není přeci možné, aby výlučným srovnávacím materiálem pro německé dopisy z roku 1846 byla španělská korespondence z doby baroka. Téma lásky je uchopitelné a myslím, že autorka se nemusela za toto tématu stydět. Určitě by bylo možno zkoumat např. JAK, tj. jakými prostředky vyjadřují pisatelé dopisu své pocity. U milostné korespondence je vyjadřování pocitů zajisté hlavním tématem. Existuje celá řada dalších témat, která lze zkoumat, hlavním vodítkem tady však musí být samy dopisy. Fakt, že zde pisatelé používali i básně svědčí o vysokých estetických nárocích a zřejmě by bylo možno skutečně uplatnit v dopisech metody literárněvědného výzkumu. Nic takového se bohužel nestalo. Kromě úvah o tom, zda se pisatelé milovali, se autorka zastavuje u vnějšího popisu dopisů a vysvětlujících poznámek k zmiňovaným jménům.

Myslím, že při interpretaci unikla autorce zásadní skutečnost, že milostné dopisy šlechty z předchozích století byly manželské. V této odlišnosti možno vidět hodnotu dopisů, které zkoumá ona. Bohužel toto opominutí souvisí s tím, že se tu nedozvíme mnoho o organizování sňatku, ačkoli lze předpokládat, že tato otázka byla tématem korespondence.

Se zpracováním dopisů tím souvisejí základní formální problémy. Autorka necituje dopisy jako dopisy, ale jako stránky v knize. U citace archivního pramene má být „pisatel – adresátovi, místo, datum, fol. XX". Autorka místo toho cituje jen odkazem na číslo folia. Jisté pochybnosti vzbuzují i německé citace. Opravdu psala Kunigunde svému snoubenci v milostné básni „Ich bin auf ewig, bin auf ewig dum"? (s.

32) Nepsala třeba stumm, nebo deine? S jistotou se tu vyskytují chyby v přepisu sloves, které vzbuzují pochybnosti o tom, zda autorka textu rozuměla. Vzhledem k práci vynaložené s doprovodnými vysvětlivkami a prameny práci ještě doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm

dobře

Praha, 19. 8. 2013

PhDr. et Dr. phil. Ivo Cerman, Ph.D.